

In het Antwerpse Zuiderpershuis werd op 21 juni de ‘Prijs Vrijzinnig Humanisme 2007’ uitgereikt aan Jaap Kruithof, filosoof, moraalwetenschapper, auteur en actieve en radicale humanist. Professor emeritus Kruithof ontving de prijs uit handen van Rik Pinxten, de voorzitter van de Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging (HVV). We nemen hier de dankrede over die hij uitsprak op de uitreiking en verscheen in Uitpers

In zijn dankwoord liet Jaap Kruithof er weinig twijfel over bestaan: onze wereld heeft nood aan mensen die de strijd blijven aanbinden tegen de heersende wereldorde en het eenheidsdenken. Kruithofs dankrede is een belangrijk tijdsdocument.

‘Ik dank het bestuur van HVV voor deze tweejaarlijkse prijs. Het is een blijk van waardering en respect. Ik ben er erg gevoelig voor. Voor mij is het een grote eer in het gezelschap te vertoeven van eminente intellectuelen als Leo Apostel en Hubert Dethier, die deze prijs ook mochten ontvangen.

Als 77-jarige vrijzinnige, linkse humanist ben ik gemarkeerd door het leven. Door wat ben ik getekend? Ik kreeg in Parijs les van Maurice Merleau-Ponty die toen, we zijn 1953, een boek had geschreven over de Russische processen in Moskou in de dertiger jaren van de vorige eeuw. De processen tegen de vooraanstaande communisten door Stalin en zijn hulp Vychinsky, de openbare aanklager. Zij vermoordden alle belangrijke Russische partijleiders die zich niet onderwierpen aan oppermeester Stalin.

Merleau-Ponty was indringend en overtuigend. Hij maakte van mij een radicale antistalinist. Dat ben ik vandaag nog altijd. Nooit heb ik geloofd in ‘het andere gezicht van Stalin’ van Ludo Martens.

Ik werd gemarkeerd door de strijd tegen het kolonialisme in Algerije met de moedige politiek van generaal de Gaulle die het fascistisch bewind van de kolonels en generaals in Algiers brak en te Clamart bij Parijs ternauwernood aan een aanslag ontsnapte. Met mijn goede vriend Ernest Mandel reisde ik naar Algiers en het diepgaande gesprek aldaar met Ben Bella zal ik nooit vergeten.

Ook het probleem Congo heeft mij getekend Ik was medebestuurder van het onderzoekscentrum CRISP in Brussel waar ik in 1959 Lumumba ontmoette. Zeer indrukwekkend, deze jonge, slanke man. Hij leerde in Brussel typen. Antikoloniaal in hart en nieren, op een brutale manier vermoord. De vraag blijft in hoeverre koning Boudewijn bij dat gebeuren betrokken was. Daarover maakte Ludo De Witte, hier aanwezig, grondige analyses, uitgegeven bij Van Haelewijk.

Vijftig jaar van mijn leven werd ik telkens weer geconfronteerd met het kolonialisme, het antikolonialisme en nu met het neokolonialisme. Kan Europa zijn afschuwelijk koloniaal verleden te boven komen of blijven we erin steken? Een van de centrale vragen van mijn leven met onder andere Frantz Fanon en Edward Saïd als gidsen.

Ik wil vanavond iets zeggen over het Westen, de Verenigde Staten en Europa. Herinnert u zich Oswald Spengler's 'Untergang des Abendlandes'? Met Adolf Hitler en Benito Mussolini waren we dicht bij die ondergang met een uitzichtloos fascisme. Maar de Angelsaksers uit Groot-Brittannië en de Verenigde Staten konden ons redden. Toen kwam de allesoverheersende dominantie van die Angelsaksers met hun Engels als wereldtaal, hun commerciële soaps op de televisie en hun kauwgom. Maar vooral: hun superioriteitsbewustzijn en hun gedrag van heersers. Zij, de Angelsaksers, waanden zich de hoeders van de democratie en gingen die verspreiden. Is er iets van terechtgekomen?

De laatste decennia zijn de Verenigde Staten onbetwistbaar de machtigste natie ter wereld zonder noemenswaardige tegenstand. Als gevolg daarvan vind je overal op onze planeet Amerikaanse legerbases. Europa laat zich manipuleren en gehoorzaamt via NAVO-verband. Dit betekent voor de wereld geen democratie maar een dictatuur.

De huidige oorlog in Irak is begonnen zonder de toestemming van de Verenigde Naties. Met een valse reden, de aanwezigheid van massavernietigingswapens in Irak. De Amerikanen staan telkens voor contradicties die ze niet weten op te heffen. Ze verzwakken de soennieten in de afbraak van het Saddamregime en versterken daardoor de positie van de Iraakse sjiieten. Daar die sjiieten in diverse opzichten samenwerken met hun geloofsgenoten in Iran bevoordelen de Amerikanen indirect de positie van hun grote tegenstander in het gebied, Iran.

Door de inval in Irak en het opruimen van het Baathregime van Saddam Hoessein hebben de Amerikanen de positie van de Koerden in Irak versterkt. Talabani, een Koerd, is zelfs president van Irak. Dat is niet naar de zin van de Turken die in eigen land al jarenlang in een zwaar conflict met de Koerden gewikkeld zijn. Meer dan honderd dorpen van die Koerden werden door Turkse vliegtuigen platgebombardeerd. De Turken hebben stevige banden met Israël. Hoe deze contradictie moet opgelost worden is de Amerikanen niet duidelijk.

Vorige maandag schreef de journalist Sus van Elzen in De Morgen van 18 juni 2007 op pagina 12 het volgende:

‘Direct na de verkiezingen, waarbij Hamas de meerderheid in het Palestijnse parlement veroverde, had de Amerikaanse veiligheidsadviseur Elliott Abrams een actieplan ontworpen om die verkiezing met haar verkeerde overwinnaars ongedaan te maken. Fatah had er de grootste moeite mee de verkiezingsoverwinning van Hamas te erkennen en de instellingen en posities af te staan waarop ze van nature recht meenden te hebben. Abrams speelde daarop in en organiseerde een stroom van geld en wapens naar Fatah en de wacht van Abbas. Daardoor opgekrikt moest Fatah een gewapende botsing met Hamas winnen. Met het geld zou Fatah aan de basis een nieuwe invloedssfeer kweken en, al dan niet na een burgeroorlog, vervroegde nieuwe verkiezingen winnen. Het VS-Congres gaf Abrams een budget van 80 miljoen dollar. (...)

De verantwoordelijkheid van de Europese Unie in dit plan is enorm. Ook toen duidelijk was dat de blokkade die Hamas ten val moest brengen en die beweging alleen maar versterkte, bleven de Europeanen achter de VS en Israël aan lopen. Blevten Belgische ministers naar het Midden-Oosten sukkelen zonder te weten aan welke Palestijnen ze van de Israëli's een handje mochten geven. In plaats van in Brussel hun werk te doen en de blokkade van Palestina op te blazen. Waardoor dat alles vermeden had kunnen worden.’

Tot zover Sus van Elzen.

Gisteren stuurde ik een brief naar een kennis die zionist is. Ik verklap u de inhoud:

‘Hamas is het product van de zionistische politiek. Wist u dat niet? Herinner u wat er gebeurde sinds de oorlog van 1967: bezetting door Israël van Palestijnse gebieden. Meer dan 900.000 Palestijnse vluchtelingen, velen jarenlang in vuile kampen. Tienduizenden Israëli'se kolonisten in het land van de Westelijke Jordaanoever, op zoek naar winst. Een nieuwe muur, afgesloten elektriciteitsleidingen, ingehouden belastingen.

U wilt Hamas opruimen maar dat verzet is het product van uw geweld. U wilt dus vernietigen wat u zelf hebt geschapen, maar hou dan op met uw politiek. Geef die mensen kansen. Neen, dat kan in geen geval, we zetten ons beleid, kost wat kost, voort. Met de steun, luister eens even, met de steun van de vrije wereld, de VS, de NAVO, Europa. Vergeet niet dat wij lid zijn van de Raad van Europa. Zij nemen het daar geografisch niet zo nauw.

Wij zijn de laatste en grootste kolonials van het Midden-Oosten. En gaan onverbiddelijk door, gesteund door Jahwe, door voorouders uitgevonden, en door onze atoombom. Het beloofde land voor het uitverkoren volk, zo zit dat.’

Ik kom weer bij Oswald Spengler en zijn ‘Untergang des Abendlandes’. Dat was in zijn tijd niet waar en ook nu gaat het niet over ondergang maar over het niet meer kunnen baas spelen, zelfs niet in het arme Afrika en het verdeelde Midden-Oosten. De wereld van 2007 heeft nog niet definitief afgerekend met het koloniale verleden van het Westen. In tal van Westerse milieus blijven superioriteitsgevoelens rustig voortleven en is er zo geen sprake van schuldbewustzijn.

Bij degenen die gekoloniseerd werden blijft men zich vernederd voelen en haat en rancune zijn niet verdwenen. Bovendien groeit in het Westen het neoconservatisme (Sarkozy, Leterme, Balkenende) en zijn er zelfs tendensen om aan een tijdperk van neokolonialisme te beginnen. In de Morgen van 19 juni 2007 staat dat de Verenigde Staten, Europa en Israël de directe financiële hulp aan Fatah op de Westelijke Jordaanoever hervat hebben, maar de geld- en goederenstromen naar Gaza waar Hamas regeert, blokkeren.

Volgens de Britse Times van 18 juni plant Israël een groot offensief in de Gazastrook. Men wil met 20.000 man Hamas uitschakelen. De aanval zou weldra plaatshebben. Begint in Gaza de genocide van het Palestijnse volk? Europa, wat doe je? Je gedraagt je als een barbaar.

Europa is qua politiek gewicht in de wereld op retour, dat lijkt me normaal en positief. Ook de Verenigde Staten hebben hun beste jaren (1945 - 2000) achter de rug. Hun imperialisme zal over twintig jaar niet meer doorwegen. Als die slokop kan getemd worden, kunnen we herademen.

Ik kan er niet mee leven dat het Westen het resultaat van democratische verkiezingen, een door Hamas gedomineerd parlement, negeert, vernietigt, wil vervangen door nieuwe verkiezingen. Dat breken van de democratie zet alles op losse schroeven.

Toen ik op het punt stond benoemd te worden tot hoogleraar ethiek aan de Vrije Universiteit van Brussel zei professor Chaïm Perelman me dat ik jaarlijks een bijdrage zou kunnen geven aan de Hebreeuwse universiteit van Jeruzalem. Ik weigerde het professoraat omdat ik de Palestijnen niet wilde verraden.

Laten we opstaan en het imperialisme van het Westen publiekelijk afwijzen.

Laten we één keer eerlijk zijn en toegeven dat Poetin terecht angstig is voor het komende atoomschuld in Polen en Tsjechië. Bush zegt dan dat de president van de Sovjet-Unie last heeft van een hyperventilatie. De tientallen legerbases van de Verenigde Staten en de NAVO moeten verdwijnen.

Laten we het fascisme achter het zionisme erkennen en publiekelijk afwijzen.

Ik dank u.’

Uitpers, nr 88, 8ste jg., juli-augustus 2007